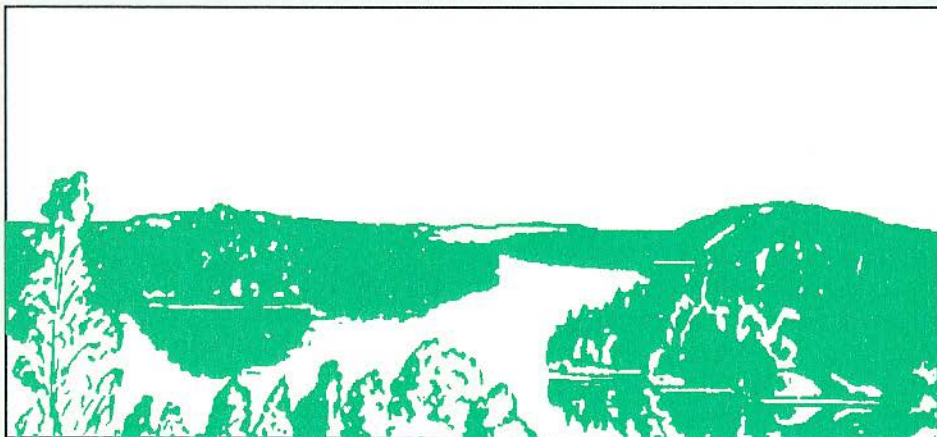

BOTVIDSBYGDEN

NR 3

DECEMBER 2006

Julbocken

De olika figurer som gjordes i halm, har alla en symbolisk betydelse, t.ex. julbocken av halm har blivit en symbol för julen liksom äggen för påsken och majstången för midsommar. Han har i svensk tradition fått dela rollen av julklappsutdelare med jul-tomten, fast mest inom borgerlig tradition. Ute på landsbygden gick han, Nikolaus gamle följeslagare, omkring i följe med jultiggare och julsångare och gjorde små dramatiska upptåg, eller var en omtyckt figur bland de andra.

Var man så hittat på att göra en julbock av halm i stället för den utklädda är inte så lätt att säga.

Sedan denna idé var verklighet,

Forts. på sid. 7

NYA MEDLEMMAR 2006

Andersson Kerstin	Tumba
Backlund Leif	Tullinge
Bergström Inga	Vårby
Blomster Lena	Tullinge
Edén Lars	Tullinge
Elfving Jan	Huddinge
Fröberg Lars	Huddinge
Grass Margareta	Huddinge
Hedman Ulla	Bromma
Leiss Erika	Rönninge
Lindberg Solveig	Tullinge
Roos Sven	Tullinge
Rytterholt Henry	Tullinge
Stigberg Anita	Uttran

Ni hälsas alla välkomna i Gillet!

God Jul
och
Gott Nytt
År 2007

önskar redaktionen
för Botvidsbygden alla
sina läsare.

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES MEDLEMMAR

ANSVARIG UTGIVARE: Ingrid Avelin, Tel. 08-771 15 12

REDAKTION: Arne Mattsson, Tel/Fax 08-530 371 16

Edi Marhold, Tel. 08-778 29 45

TRYCK: Typografiska Ateljén AB, Tumba

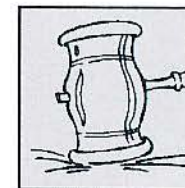
Sista manusdag för bidrag till nr 1 2007 är den 13 mars 2007.

Grattis alla ni
som fyller år
2007

50 år	Mats Regnström
60 år	Leif Backlund Bo Granqvist Stefan Rydenbäck
70 år	Erlend Hemstadius Bengt Magnusson Anna Lichtenecker Lars Blomqvist
75 år	Ulla-Britt Åberg Lars Eriksson
80 år	Berndt Lundström Laszlo Schlichtherle Bertil Johansson Brita Larsson (Söderskolan) Per-Arnold Körvell Arne Eriksson
85 år	Birgit Boman Lennart Stenbäck

INGRID AVELIN,
ordförande

Läste nyligen om en liten flicka som tjänade 2 kronor på att plocka potatis - hon kände en oerhörd lycka! Nu har tiderna förändrats. Men jag har också känt sådan lycka. Jag bodde som barn vid Västerbron på Kungsholmssidan. Bredvid huset fanns en gammal träbarack som visade sig vara lager för papper och snören. En gång brann dock huset - lite otäckt ty byggnaden stod ju mycket nära det hus där vi bodde. Det var ju tur att branden kunde släckas, men snart började upp-
röjningsarbetet.

Jag drogs naturligtvis till denna intressanta plats och började hjälpa till. Jag blev svart som sot, men det spelade ingen roll. Det fanns då inga regler om att det kunde vara farligt att vistas där. Min mamma tyckte nog att alla behövde litet extra energi och bjöd arbetarna på kaffe i trädgården. "Bossen" sa då att mamma skulle säga till ägaren för lagret, att barnen, det var en pojke som också kom dit, skulle ha betalt. Mamma menade att det kunde hon ju inte göra. "Gör inte frun det så ska jag säga till" och så kom det sig att vi två barn stegade upp på kontoret någonstans på Kungsholmen och kvitterade ut en lön på cirka 30 kronor. Jag minns inte exakt, något jag dock kommer ihåg var

att mamma 3 dagar i rad kokade vatten i tvättstugan så att jag fick bada i tvättbaljan i huset. Vilken lycka! Vi fick i vanliga fall gå in på Mariebergssområdet för att bada och mangla med en "sån där läskigt stor stenmangel".

Nu tjänar många orimligt mycket och vill ha mer - läser vi dagligen i tidningarna - men blir man lyckligare för det??

I Gillet hjälper vi till och känner arbetsglädje att få vara tillsammans - vid julmarknaden behövdes det många handtag. Tidigare skrev jag om arbetsglädjen när vi tog näver. Nu har vi fått lära oss att arbeta med näver från grunden. Att rensa näver och sedan tillverka burk, näverkasse, stjärna och mycket mer, då in-
finnen sig arbetsglädjen. Vi hade knappt tid att äta.

Två andra kurser, halmslöjd och "knopars hemligheter" har också hållits. Det är roligt att lära sig något nytt och att få något att ta med sig hem som man gjort själv.

En grupp håller på med museet i stolpladan. Digitalisering och katalogisering med hjälp av accessbidraget fortsätter. Vi hoppas och tror att vi kan få hjälp av Agneta och Henrik även i början av nästa år.

Tack för allt arbete och tid ni ger Gillet.
GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!

Mor Anna och hennes make, f. lantbrukaren Anders Petter Enström på trappan vid sin stuga Högrink, i början av 1900-talet.

Besök hos Tumbagumman, Mor Anna i Brink

Johan och Kristina Larssons yngsta barn Augusta som var född 1882 har berättat, att hon vid två tillfällen i barndomsåren hade besökt Mor Anna i Brink för vård av sår som inte ville läkas. Vid ett av dessa besök var det ett sår på ett finger som trots omvårdnad och huskurer inte läktes. Såret var inflammerat, fingret svullet och värkte, och Augusta var febrig och trött. Ett besök hos Mor Anna i Brink blev nödvändigt.

Den drygt tre mil långa resan med häst och vagn från Trollboda i södra Sorunda till Högrink i Tumba tog lång tid, så när Augusta och hennes far Johan Larsson kom fram till Högrink var det redan sent på eftermiddagen. Johan redogjorde för deras

ärendet. Mor Anna synade fingret noggrant och frågade Augusta om hon hade mycket ont. Efter ett försiktigt ja från lilla Augusta sade Mor Anna, att innan hon tog hand om flickans finger måste hon gå till lagården och kvällsmjölka sina kor. Men värken i sitt finger den skulle flickan först få hjälp med. Mor Anna tar det onda fingret i sin hand och håller det stilla medan hon ser på Augusta som känner hur värken steg för steg avtar och lämnar fingret. - Så, nu är värken borta sade Mor Anna, och värken den var borta.

När Mor Anna var tillbaka från kvällsmjölknigen plockade hon fram utrustning och medikamenter och började behandlingen av Augustas finger, och när behand-

lingen var klar och såret omlagt fick Johan noggranna instruktioner om det som skulle företas för att behandlingen skulle ge förväntat resultat. De medicinska och rituella föreskrifterna följdes noggrant får vi anta, och efter någon tid var det besvärliga såret läkt.

Augusta drabbades även av en böld som inte ville läkas ut. Bölden satt på höften. Trots omvårdnad och huskurer ökade bölden i storlek och såret som förorsakats av bölden blev så djupt att man kunde, som man sade, se höftbenet. Även denna gång blev det nödvändigt med ett besök hos Mor Anna i Brink. Mor Anna tog hand om skadan och behandlade såret och bölden med sina salvor. När behandlingen var avslutad och såret omlagt fick Johan förutom medel för behandling av såret noggranna instruktioner för det som förutom omvårdnad av såret skulle göras och iaktas för att behandlingen skulle ge förväntat resultat. Förutom den medicinska omvårdnaden skulle Johan klippa en hårtofs och en bit av en nagel från flickan. Hårtofsen och nagelbiten skulle han lägga i ett borrar hål i en ung ek på en hemlig plats. Borrhålet skulle sedan sättas igen med en träplugg och kamoufleras väl. Allt skulle ske i största hemlighet och Johan fick inte avslöja för någon vad som förekommit eller var eken växte. Bölden försvann och såret läktes, men ett ärr på höften blev ett minne för livet för Augusta.

En resa fram och åter mellan Trollboda och Tumba med besök hos Mor Anna tog lång tid. Även om resan påbörjades tidigt på morgonen kunde den inte förväntas vara avslutad förrän sent på kvällen. Mat och dryck för resan och foder för hästen fick de ha med sig. Vagnen som användes för dessa

resor var sannolikt den som användes vid stockholmsresorna. En lättare ofjädrad vagn med löstagbar sittbänk. Före avfärden hade en dagsranson foder för hästen lastats i vagnen där Augusta kunde vila under resan. För Anna Kristinas del återstår sedan många timmars ängslig väntan med förhoppning att Augusta skall bli botad från sina krämpor och att resan även i övrigt skall sluta väl. □

Text: Helmer Ronnevi

Nordens wasabi

Visste du?

- **att** roten, som är så stark att den kan få kocken att börja gråta!
- **att** pepparrot används rå som krydda i matlagning eller till inläggningar.
- **att** det är pepparrotsoljan (senapsglykosid) som ger den starka smaken och får ögonen att tåras när du river roten.
- **att** pepparrotten är mytomspunnen. Enligt en skräda från 1200-talet kunde man ta i huggormar utan risk om man gned in händerna med pepparrot!
- **att** det sades också att den som hade en bit pepparrot i portmonnän aldrig skulle sakna pengar!

Källa: Arla

Gillet inbjöd till **HÖSTFEST** lördagen den 21 oktober, som tack för det arbete som medlemmarna lagt ner. Gästerna välkomnades med en cider-eller juicedrink. 44 deltagare hade hörsammat inbjudan. Festkommittén, som bestod av Willy Löfgren, Bodil Nordström, Elwy Lindahl och Åke Holmqvist stod för arrangemang och maten för kvällen. Efter maten kändes det bra med lite motion till Enars dansmusik. Stort tack till festkommittén för en trevlig kväll.

Text och foto: Arne Mattsson

JULMARKNADEN 10/12 2006

Varmt tack till alla som bakat, syltat, saftat, slöjdat och skänkt olika saker till julmarknaden.

Tack även alla som kom och jobbade både på lördagen och söndagen. Ett tack också till spelmännen som underhöll oss med sina låtar. Det blev trots det lite gråkalla vädret ett bra resultat.

Text: Christina och Karin

Foto: Arne Mattsson

Långt före jul är man på Skansen sysselsatt med att tillverka julbocker av halm.

hade man inte bara halmbocken med vid kringvandringar utan han fick också rollen att själv vandra omkring eller rättare i hemlighet bäras omkring i bygden som skämtare och ibland ovälkommen sanningssägare. Han fick nämligen ofta ett "pass" med sig med anspelningar på adressatens handel och vandel. Härmed har halmbocken fått en social roll i bygdens umgängesliv, där sanningarna ofta framfördes symboliskt och anonymt.

Det är ur dessa kringssända julbocker av halm som vår nuvarande pyntade julbock av skansensnitt uppstått i all sin glans. Här har också tillverkningen på Skansen under mer än fyrtio år spelat en påtalig roll för den snabba spridningen. Ursprungligen skedde tillverkningen av julbocker på Skansen efter en modell från Uppland. Men redan vid denna tid hade halmbocken också fått en roll i julens festsed som leksak åt barnen.

Nu är den väl knappast en leksak utan en julprydnad, som tages fram år efter år så länge

den håller sig fin, på samma sätt som med ljusstaken. Och ingen tänker på att denna julsymbols anfader är djävulsfiguren, som den helige Nikolaus en gång hade i sitt sällskap, fängslad i kedjor - det ondas symbol. Så underliga vägar kan folksederna vandra och kan betydelseerna och innehållet ändra gestalt.

Källa: Årets fester

TILL MINNE

Harry Olausson

Harry, en av våra äldsta medlemmar fyllde 90 år den 12 juni i år, avled den 5 december. Harry började i Gillet 1964. Han dansade men dessutom arbetade han både flitigt och gärna på Trädgårdstorp, tills krafterna började tryta. Särskilt minns jag hur Harry var med då Liselund vid Tullinge gård revs. Ibland ringde vi på morgonen och frågade om han kunde hjälpa till - han var ändå först på plats. Till våra trogna besökare hörde Harry och Inga. De besökte senast Trädgårdstorp första kaffesöndagen i augusti. Tack vare Harry och Inga har vi redskap så vi kunnat dansa skördedansen. Tack Harry för allt Du uträttat i vår förening.

Ingrid

Presenttips!

Här hittar Du den rätta gåvan till både henne och honom.

Välkommen in!

Tumba
Parfumeri & Fotvård
08-530 327 30
Tumba Centrum

KÄRSDALA
✂ HÅRVÅRD ✂

Ann-Britt Palm

08-778 02 59

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER!

OASEN **i TULLINGE AB**

Friskvård-Sjukgymnastik-Skönhetsvård

Det finns en egen oas för dig i Tullinge, där du finner harmoni & välbefinnande för din kropp & själ!

Aqua Bike & vattengymnastik för alla!
Hudvårdsbehandlingar-Pedikyr, Öronhåltagning m.m. Klassisk massage-Energi-Kinesisk massage, Färgterapi & Zonterapi behandlingar. Otolosanbehandling-Öronljus. Stavgång & Solarium.
Pool uthyrning för avkoppling eller fest.

Sunnanvägen 25, 146 40 Tullinge
5 min. gångavstånd från pendeltåg

Tel: 08-778 26 72

För mer info: www.tullingeoasen.se

Dagliga transporter
till Stockholm.
Tung lastbil med
skåp och baklyft

HÅKAN'S
Alltransport AB
Tumba

Mobitel. 0708-900 991

Hemtel. 08-530 335 90